

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان جهاد کشاورزی استان گیلان

((بروشور ترویجی شماره ۵))

بادمجان

تهیه کنندگان :

شهرام گرمی پاشاکی ، نجم الدین شفیقی، حمید منشی زاده

مدیریت هماهنگی ترویج کشاورزی

بادمجان در زمینی که قبلاً گوجه‌فرنگی و یا سیب زمینی در آن کشت شده است خود داری کرد. استفاده از مواد بیولوژیک، استفاده از سموم آفت‌کشها و قارچ‌کشهای مناسب و کم خطر تحت نظر افراد متخصص و کارشناسان کلینیک های گیاه - پزشکی توصیه می گردد.

برداشت :

میوه بادمجان معمولاً در چند مرحله و به کمک دست برداشت می‌شود. اگر بخواهیم میوه کیفیت خوراکی خوبی داشته باشد بایستی در مرحله نارس و درحالی که پوست میوه هنوز روشن و براق است یعنی قبل از آن که پوست سفت و سخت شده و بذور بزرگ شوند برداشت گردد . میوه پس از رسیدن کامل و پررنگ شدن مدت زیادی روی بوته باقی می ماند بدون آن که زیاد ماندن روی بوته تغییری در کیفیت آن ایجاد کند . میوه برداشت شده، کاسبرگ های بزرگ و بعضاً قسمتی از ساقه سخت و چوبی را نیز به همراه دارد و چون پوست میوه حساس بوده و به راحتی سوراخ می شود بایستی دقت کرد که به هنگام برداشت و بسته بندی این ساقه سخت و چوبی بدنه میوه های دیگر را خراش ندهد زیرا این امر از کیفیت محصول و بازار پسندی آن می‌کاهد.

ویراستاری و طراحی:

محمد مجید شفایی ، ابراهیم باقری

کاشت بادمجان :

کشت آن به دو صورت مستقیم و غیر مستقیم (نشایی) انجام می‌گیرد . کشت آن به صورت جوی و پشته ای و فاصله دو ردیف کاشت (عرض پشته تا ۱۲۰ سانتی متر) در نظر گرفته شود. فاصله بوته‌ها بر روی ردیف‌ها نیز به ۶۰-۵۰ سانتیمتر می‌رسد. فاصله بین ردیف‌ها ۸۰-۶۰ سانتی‌متر می باشد. در کشت نشایی ، نشاها را در مرحله چهار برگه شدن و به محض مساعد شدن هوا و برطرف شدن سرما به زمین اصلی منتقل می‌سازند.

داشت:

مراقبتهای لازم پس از کاشت نشاء عبارتند از آبیاری، دفع علف‌های هرز و سله شکنی . مصرف کود سرک در ۲ تا ۳ نوبت به قوی شدن بوته و تولید محصول بیشتر کمک می کند. هرس و کم کردن مقدار گلها بعد از تشکیل میوه ها الزامی است در برخی موارد بر روی ساقه اصلی چهار ساقه فرع ی را حفظ کرده و بقیع را حذف می‌نماید زیرا در غیر اینصورت میوه‌ها کاملاً بزرگ نمی شوند میوه بزرگ با کیفیت خوب زمانی بوجود می آید که تعداد میوه روی بوته محدود باشد . مهم‌ترین آفات و بیماری‌های شایع ، کنه ، شته بیماری های قارچی شامل فوزاریوم، آلترناریا و ورتیسلیوم (Verticillium) می باشد برای مبارزه با آنها نیز، استفاده از بذور ضدعفونی شده کشت شوند، همچنین باید از کاشتن

مقدمه :

بادمجان متعلق به خانواده سیب زمینی می باشد که از زمان های بسیار قدیم در هند کشت می شده است و قبل از اسلام وارد ایران گردیده است . از نظر گیاهشناسی در مناطق گرم و استوایی، یک گیاه چندساله است ولی در مناطق معتدله و سرد به صورت یک سبزی یک ساله کشت می شود زیرا بوته آن در اثر سرمای زمستان خشک شده و از بین می رود. بوته بادمجان قوی تر از گوجه فرنگی است. دارای ساقه قوی ، خشن و تا حدودی چوبی است. ارتفاع بوته بین ۰/۶ تا ۱ متر است. برگ ها پهن و کشیده بوده و به طور متناوب روی ساقه قرار دارند و شاید پوشیده از کرک باشند. میوه آن سته و دارای شکل، رنگ و اندازه بسیار متنوع است. شکل میوه ممکن است قلمی و کشیده و یا در برخی از ارقام نظیر بادمجان های دلمه ای، عرض میوه بیشتر از طول آن باشد . میوه بادمجان به رنگ های سیاه، ارغوانی، بنفش، بنفش مایل به سیاه و سفید دیده می شود.

بادمجان گیاهی خودگشن است و گل ها به رنگ بنفش و گاهی سفیدرنگ دیده می شوند .مهم ترین خاصیت این میوه ، کم کالری بودن آن است که برای کسانی که قصد کاهش وزن دارند غذای بسیار خوبی است؛ زیرا دارای ویتامین و مواد معدنی نیز می باشد . بادمجان دارای یک ماده ضد تشنج است که در درمان بیماری صرع اثر بسیار خوبی دارد .

بنابراین اشخاصی که تشنج دارند و یا مبتلا به این بیماری می باشند بهتر است از بادمجان استفاده کنند.

شرایط آب و هوایی:

با توجه به اینکه بادمجان یک سبزی فصل گرم است در دماهای نسبتاً بالا رشد خوبی دارد. اما به سرما و یخبندان حساس است . این گیاه در بین سبزیجات خانواده سولاناسه، حساس ترین سبزی به دمای پایین است (دماهای کمتر از 16°C می تواند برای آن خسارت بار باشد) بهترین دما در روز $24-29^{\circ}\text{C}$ و در شب $18-24^{\circ}\text{C}$ می باشد. در زمین های مرطوب و سرد نیز محصول خوبی نمی دهد و به طور کلی به گرما و آفتاب فراوان نیاز دارد . شرایط آب و هوایی مناسب برای آن شبیه گوجه فرنگی است ولی بادمجان نسبت به گرما مقاومت بیشتری دارد. در کشت های گلخانه ای و در فصل زمستان، کاهش نور و همچنین کاهش دمای هوا و به ویژه سرد شدن خاک می توانند باعث اختلالاتی نظیر بد شکل شدن میوه ها و ریزش گل ها و غنچه ها گردند.

خاک مطلوب بادمجان:

بادمجان را در هر خاکی می توان کاشت اما بهترین خاک برای بادمجان خاکهای شنی لومی (sandy Loam) است.

ارقام بادمجان:

بله بادمجان دارای ارقام متعددی است که متداول ترین آنها که در ایران کشت و کار می شوند عبارتند از: (۱) بادمجان قلمی (۲) بادمجان معمولی یا آمریکایی. (۳) بادمجان دلمه ای یا بادمجان درشت؛ طول دوره رشد آن کوتاه تر از دو نوع قبلی است و برای مناطقی که دوره رشد کوتاه دارند توصیه می شود.

کود مورد استفاده در بادمجان:

بادمجان احتیاج به کود فراوان دارد. اگر کود دامی موجود باشد حدود ۳۰ تن کود در هکتار با شخم اول به زمین می دهند . در صورتی که کود دامی موجود نباشد ، می توان برای تقویت خاک، از کاشت گیاهان خانواده بقولات به عنوان کود سبز قبل از کاشت اقدام نمود . استفاده از کودهای کامل ازت ، فسفر و پتاسیم باید در برنامه کود دهی و آماده کردن زمین قرار گیرد . باید از کودهای شیمیایی به مقدار ۵۰ تا ۹۰ کیلو ازت ، ۱۰۰ تا ۱۵۰ کیلو فسفر و به همین اندازه پتاس برای تقویت زمین استفاده کرد . از طرفی چون این گیاه زمین را برای مدت طولانی اشغال می کند و محصول می دهد لذا مصرف کودهای ازته به صورت سرک ۲ تا ۳ نوبت برای آن توصیه می گردد میزان مصرف کود ازته سرک در هر نوبت حدود ۲۵ تا ۳۰ کیلوگرم در هکتار می باشد. اولین نوبت کود ازته سرک ۳ تا ۴ هفته بعد از کاشت در نظر گرفته می شود.